

İklim Ağı'ndan Açıklama:

Türkiye bugünden itibaren emisyonları azaltmayı hedeflemeli

11 Eylül 2025, İstanbul - Türkiye'nin iklim alanında çalışan 15 sivil toplum kuruluşunu bir araya getiren İklim Ağı, yaptığı basın toplantısında, Türkiye'nin yakında açıklayacağı 2035 iklim hedefinin sera gazı emisyonlarını bugünden itibaren azaltacak şekilde belirlenmesi gerektiğini vurguladı.

Türkiye, iklim değişikliğinin etkilerine karşı Avrupa'nın en kırılgan ülkesi. Hâlihazırda iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini her geçen gün seller, kuraklık ve yangınlarla deneyimlediğimiz ülkemizde, iklim krizine karşı bizi daha dirençli hale getirecek ve zengin biyolojik çeşitliliği ve doğal sistemlerin korunmasını sağlayacak etkili bir iklim hedefine ihtiyaç var.

Aynı zamanda, iddialı bir iklim hedefi ekonomilerin karbonsuzlaşmasını zorunlu kılarak toplum için adil dönüşümün zamanında gerçekleşmesini sağlayacak.

Türkiye, yakın zamanda Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) Sekretaryasına, toplumda iklim hedefi olarak bilinen 2035 yılı için ulusal katkı beyanını (NDC, Nationally Determined Contribution) sunacak.

Türkiye emisyon artırmayı taahhüt etmişti

Türkiye 2022 yılında sunduğu iklim hedefinde, 2030'a kadar artıştan %41 azaltım hedeflemişti. Bu şu anlama geliyor; Türkiye'nin referans aldığı mevcut büyüme senaryosunda sera gazı emisyonları artmaya devam ediyor, iklim hedefi ile bu büyüme senaryosu üzerinden bir azaltım öngörülüyor. Bu artıştan azaltım hedefi aslında emisyonların 2030'a kadar **%30'dan fazla artması anlamına** geliyor.

İklim Ağı, yaptığı ortak açıklamada, iklim politikası yapım sürecinin en yetkili makamı olan İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu'nda (İDUKK) iklim değişikliği konusunda uzman hiçbir sivil toplum örgütünün olmadığına dikkat çekerek İklim Ağı'nın İDUKK üyesi olması gerektiğini ifade etti.

Türkiye'nin 1,5 derece eşiği ve 2053 net sıfır hedefine uyumlu olarak vereceği iklim hedefinde yer alması gerekenler şöyle sıralandı:

- **Fosil yakıtlardan çıkış:** Türkiye'nin iklim kriziyle mücadele için emisyonlarını bugünden başlayarak azaltması gerekiyor. Elektrik üretiminde kömür tüketiminin

sıfırlanmasına ve gaz ile petrol için yeni yatırımların sonlandırılmasına yönelik bir tarih açıklanmalı. Nükleer enerji, nükleer enerjiden hidrojen üretimi, karbon yakalama ve depolama gibi yanıltıcı çözümlerden uzak durulmalı. 2030 yılına kadar fosil yakıt teşvikleri kaldırılmalı. İletim ve dağıtım şebekesinin kapasitesi geliştirilmeli.

- **Adil geçiş:** Fosil yakıt sektörlerinde işgücü dönüşümü ve enerji yoksulluğuna ilişkin tedbirleri de içerecek biçimde kırılğan grupların "geride kalmamasını" sağlayacak bir "Adil Geçiş Mekanizması" 2030 yılına kadar kurulmalı.
- **Doğa koruma:** 2030'a kadar korunan alanların payı %30'a çıkarılmalı ve bozulmuş ekosistemlerin (orman, sulak alan, tarım alanı vs.) en az %30'u onarılmalı.
- **Gıda güvencesi:** Agroekoloji ve onarıcı tarım uygulamalarının (organik tarım da dâhil olmak üzere) mevcut ülke tarım toprakları içerisinde payı %10'a çıkarılmalı. Tarımda doğru ürün planlaması ve tasarruflu sulama sistemleriyle su tüketimi %50 azaltılmalı.
- **Orman yangınlarıyla mücadele:** Geleneksel yangın önleme yöntemleri yeni iklim projeksiyonları ışığında uygulanmalı, orman yangınları ile mücadele teşkilatı eğitim ve donanım ihtiyaçları yeni yangın rejimine göre güçlendirilmeli.
- **Sağlık:** Ekosistem odaklı çözümlerle kişi başına düşen yeşil alan miktarı yaklaşık iki katına çıkmalı. Sıcak hava dalgalarına maruz kalarak sağlık sorunları yaşayan nüfusa dair planlama yapılmalı. Tüm hava kirleticiler ölçülerek izlenmeli, çevre mevzuatında fosil yakıtlı elektrik üretim santralleri ve sanayi tesislerine tanınan kirletme istisnaları kaldırılmalı.

Editöre not:

- **"Net sıfır" nedir?**

Net sıfır emisyon; insan faaliyetleri sonucu (fosil yakıt kullanımı, ormansızlaşma, atık yönetimi, hayvancılık, vb.) atmosferde biriken sera gazı miktarının, yine insan faaliyetleri ile sağlanan azaltım miktarı ile (yutak alanların restorasyonu, doğa tabanlı karbon tutma ve yakalama vb.) birbirini dengelemesi anlamına geliyor.

Diğer yandan "karbon nötr" ifadesi ise atmosfere salınan karbondioksit (CO₂) miktarı ile yutak alanların tuttuğu karbondioksit (CO₂) miktarının birbirini dengeler hale gelmesi anlamına geliyor.

Bir başka deyişle **karbon nötr** kavramı yalnızca CO₂ emisyonlarının dengelenmesini ifade ederken **net sıfır emisyon** CO₂ de dahil olmak üzere tüm sera gazı emisyonlarının dengelenmesine işaret etmektedir. CO₂ toplam sera gazı emisyonlarının %76'sını oluşturduğundan iklim kriziyle mücadelede CO₂ azaltımına daha çok vurgu yapılıyor.

- **Agroekoloji ve onarıcı tarım uygulamaları nedir?**

Agroekoloji, sürdürülebilir tarım uygulamalarını ve sosyal hareketleri bir araya getirirken, çevreyi iyileştirip dış girdi ihtiyaçlarını en aza indiren; üreticiler, sivil toplum, araştırmacılar ve kurumlar arasındaki iş birliğini teşvik eden; ekolojik ve sosyal ilkelere dayanan bir bilim, hareket ve uygulama yaklaşımıdır. Agroekoloji gıda sistemlerinin sürdürülebilirliğiyle ilgili

sorunların temelindeki nedenleri ele alır; bütüncül ve uzun vadeli çözümler yoluyla dayanıklı bölgeleri teşvik eder.

Onarıcı tarım; biyolojik çeşitliliği artıran, toprakları zenginleştiren, su havzalarını iyileştiren ve ekosistem hizmetlerini geliştiren tarım ilkeleri ve uygulamaları sistemidir. Topraktaki ve toprak üstü biyokütlerdeki karbonu yakalayıarak günümüzdeki küresel atmosferde birikme eğilimlerini tersine çevirmeyi amaçlar.

SON